

terstond naar de polikliniek zou zijn gegaan, als toen hij mondeling daarheen werd verwezen. En in het tweede geval zou de patiënt niets hebben bemerkt, dan dat de dokter, zonder meer, weder werk onder handen nam, waarmêe een ander, die ervan had moeten afblijven, was bezig geweest. Door den patiënt af te wijzen, die metterdaad had getoond, in den gewonen dokter iets minderwaardigs te zien, en hem te verwijzen naar dengeen, die bij hem de voorkeur had, had hij hem den besten raad gegeven. Deze werd niet terstond opgevolgd — buiten schuld van den dokter. Maar alle leed had kunnen worden voorkomen, als de „buitengewone” dokters zich hadden gedragen, zooals van ouds gebruikelijk is tusschen „gewone” dokters onderling.

DE MAATREGELEN TEGEN HET OVERDADIG VOORSCHRIJVEN IN DE ENGELSCHE ZIEKENFONDSEN. — Terwijl de Medical Defence Union de hulp der justitie inroept om te laten uitmaken, of de verzekeringscommissies het recht hebben, kosten van voorgeschreven geneesmiddelen op geneeskundigen te verhalen, trachten dezen te betoogen, dat het niet aangaat, hen zonder verweer over te leveren aan de mildheid van sommige geneesheeren, terwijl zij slechts over beperkte middelen kunnen beschikken. De secretaris der Medical Defence Union antwoordt hierop, dat deze de verzekeringscommissies en de verzekeringswet niet wenscht tegen te werken, doch zekerheid wil hebben, of de rechter hun de bevoegdheid tot verhaal op de geneeskundigen toekent. Intusschen is reeds te Sheffield door den rechter beslist, dat de verzekeringscommissie deze bevoegdheid niet bezit (*Lancet*). In de verzekeringscommissie te Londen is gewezen op de geweldige kosten van een onderzoek, of de recepten der verzekeringsartsen al of niet overdadig van inhoud zijn. Over een jaar zouden die kosten 45000 gulden bedragen (*Hospital*). Het overmatig geneesmiddelenverbruik — overigens gering in vergelijking met wat men te Amsterdam gewend is — is slechts een begeleidend verschijnsel van het onnoodige en de geneeskundigen ontzenuwende gebruik van geneeskundige hulp door lieden, die niets behoeven te betalen voor iederen keer, dat zij dokters hulp inroepen. Misschien dwingt de nood de verzekeringscommissies — als de rechter hun niet toestaat, de te veel voorschrijvende dokters aan te spreken voor de schade — om de zoo gewenschte medebetaling der verzekerden voor iederen genoten dienst in te voeren.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

TWEE AANKLACHTEN TEGEN DE NEDERLANDSCHE GENEESKUNDIGEN.

Naar aanleiding van het artikel van collega PINKHOF, onder de rubriek „Beroepsbelangen” in het Tijdschriftnummer van 26 Juni ll., bldz. 2273, zij het mij vergund het volgende op te merken. Met volle instemming las ik zijn protest tegen de ongemotiveerde verdachtmaking, die dr. RUTGERS in zijn voordracht aan ons adres heeft meenen te mogen uiten; ook in het *Tijdschr. v. prakt. Verloskunde* zijn dergelijke protesten, ook van de zijde der vroedvrouwen, vernomen.

Wat echter de inhoud der tweede beschuldiging betreft, die door den spreker natuurlijk geuit werd om zijn toehoorderessen in het gevlij te komen, het is maar al te waar, dat „men die uit den mond van vroedvrouwen wel meer hoort” en geen wonder, want zij is niet als een vage, algemeene beschuldiging op te vatten, maar berust werkelijk op een „degelijk feitenmateriaal”. Om te bewijzen, dat hier te lande een oneerlijke concurrentie tusschen geneesheer en vroedvrouw bestaat, behoeft men slechts de annalen van onze Maatschappij op te slaan; — scripta manent: In de eerste

plaats verwijs ik naar het rapport der commissie, benoemd „ter onderzoek naar de wijze, waarop door geneeskundigen verbetering gebracht kan worden in het gehalte en de positie der vroedvrouw in Nederland”, verschenen in 1897 (zie *Ned. Tijdschrift v. Geneesk.* 1897, 1ste deel bldz. 610). Daarin leert men onder de voorstellen, om tot verbetering der positie der vroedvrouwen te komen, o.a.: „*De geneeskundige concurrentie door zijn tarieven niet langer met de vroedvrouw en make haar daardoor het praktizeeren niet onmogelijk*”; terwijl er nadrukkelijk bij vermeld wordt: „*De aandrang tot het doen ophouden der concurrentie tusschen geneeskundigen en vroedvrouwen was zeer aanzienlijk*”. Geen wonder dan ook, dat een der zinsneden van de motie, waarbij de commissie de conclusie van haar rapport meende te mogen samenvatten, aldus luidde: „*De algemeene vergadering spreke den wensch uit, dat de geneeskundigen. . . door het vermijden van concurrentie, het hunne bijdragen om aan de vroedvrouwen in hun omtrek een dragelijke positie te verschaffen*”.

In het verslag van het onderzoek naar de maatschappelijke positie der vroedvrouwen in Nederland, ingesteld door een commissie uit de vroedvrouwen zelve, en verricht in 1898, leest men: „*Bijna alle vroedvrouwen, die verbetering in haar positie gewenscht of noodzakelijk achten, verwachten deze in meer of mindere mate van het ophouden der concurrentie van de zijde der doctoren*”, terwijl door sprekende voorbeelden aangetoond werd, hoezeer klachten over die concurrentie redenen van bestaan hadden.

Wanneer men naslaat het weldoorwrochte rapport der commissie in zake het vroedvrouwenvraagstuk hier te lande (zie *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1911, I, bldz. 1105 e. v.), dan blijkt, dat in niet minder dan 124 antwoorden van de 414 door de vroedvrouwen geklaagd wordt over concurrentie van de zijde van de artsen en dat deze concurrentie de *voornaamste* klacht der vroedvrouwen vormt. Uit haar onderzoek bleek het de commissie: „*dat de sociale en finantieele toestand der vroedvrouw ongunstig is en dat in de eerste plaats die toestand zoo ongunstig is door het gemis aan medewerking, of zelfs tegenwerking van vele artsen, die, weliswaar niet zelden uit zelfbehoud, genoodzaakt zijn haar concurrent te zijn, maar in veel gevallen die concurrentie niet op edele wijze voeren*”.

En dan bestaan er 18 jaargangen van het *Tijdschrift voor praktische Verloskunde*, waarin zóóvele ernstige klachten geuit worden over de oneerlijke en onwaardige concurrentie tegen de vroedvrouwen, in strijd met recht en billijkheid, dat het bestaan ervan niet geloofend kan of mag worden. (Ik verwijs o. a. naar wat mevr. DE GRAAF—VAN DER ELST op bldz. 77 van het tijdschriftnummer van 15 Juni ll. mededeelt). In het rapport van laatstgenoemde commissie luidde haar laatste conclusie: „*Dit kwaad (de concurrentie tegen de vroedvrouwen) zou door de afdeelingen in eigen boezem kunnen worden tegengegaan. Klachten van vroedvrouwen over oneerlijke en onwaardige concurrentie, haar door artsen aangedaan, kunnen door de afdeulingsraden eerlijk en onpartijdig worden onderzocht, zoodra deze ter kennis van genoemden raad worden gebracht*”.

De bedoeling was goed; en van in twijfel trekken van de onpartijdigheid der afdeulingsraden is geen sprake, maar ik vraag in gemoede: waar moet de vroedvrouw den durf, den moed vandaan halen, om daar ter plaatse haar klacht in te zenden? De commissie schijnt dit zelf gevoeld te hebben en daarom ook de wenschelijkheid bepleit te hebben, de afdeulingsraden: „*voor zulke gevallen eventueel uit te breiden met één of meer vroedvrouwen*”; maar de algemeene vergadering besliste anders en schrapte deze woorden. En als men verder nagaat, hoe weinig de afdeulingsraden vermogen om zelf onderlinge concurrentie te berechten, dan kan het vertrouwen op hun invloed inzake bestrijding der concurrentie tegen vroedvrouwen niet bijzonder groot zijn. Men verlieze niet uit het oog, dat ons land in ronde cijfers 3100 genees

kundigen telt, waarvan ongeveer 1900 lid onzer Maatschappij zijn; als nu de vroedvrouwen uitsluitend te maken hadden met leden onzer Maatschappij, dan waren misstanden spoediger uit de wereld te helpen, maar zij hebben naast of tegenover hen ook de overige 1200 ongeorganiseerde geneeskundigen, die, om zoo te zeggen, onder en boven de wet staan en die om onze „eigen rechtspraak” zich al heel weinig bekommeren en die alleen gewezen kunnen worden op het „Noblesse oblige”.

Ik ben het volkomen eens met collega PINKHOF, dat „men zich zelve mede deert, als men zijn familieleden in het openbaar zwart maakt”, maar ik twijfel niet of mijn hooggeachte collega, die nagenoeg in ieder nummer van dit *Tijdschrift* ons wijst op de dure verplichting, die op ons rust inzake het hooghouden van onzen stand, zal het ook met mij eens zijn, dat die onwaardige concurrentie met de vroedvrouwen, waar zij, in plaats van af te nemen, jaarlijks dreigender en drukkender voor haar wordt, wel een feit is, dat het prestige van onzen stand ernstig schade doet, en een misstand, die als onwaardig aan onzen stand, niet verbloemd, maar erkend en tevens met kracht dient bestreden te worden.

Monster, 28 Juni 1915.

J. A. VAN DEN BRINK.

REGELING VAN HET GERECHTELIJK-GENEESKUNDIG ONDERZOEK.

Op bladzijde 2305 van dit *Tijdschrift* tref ik in het jaarverslag van den secretaris onzer Maatschappij een gedeelte aan, dat mij betreft en waarin een onjuiste voorstelling wordt gegeven van een zaak, die mij zeer ter harte gaat. Aangezien ik wellicht verhinderd ben de algemeene vergadering bij te wonen en dus de gelegenheid zou missen, dit persoonlijk feit ter sprake te brengen, zou ik gaarne door middel van dit schrijven willen uiteenzetten, hoe zich deze zaak in werkelijkheid heeft toegedragen.

Ik las in het voorloopig verslag der staatsbegroting voor 1913, dat de wenschelijkheid geuit was, dat eenige artsen door de regeering zouden worden aangewezen om in strafzaken bij voorkeur belast te worden met lijkschouwingen. Op deze passage meende ik den hoofdbestuurder-secretaris opmerkzaam te moeten maken. Immers, in 1910 was te Tilburg aan het hoofdbestuur opgedragen het gerechtelijk-geneeskundig onderzoek in zijn geheel te regelen; wij schreven nu 1912 en het tijdstip was, blijkens deze passage, gunstig, om althans eenige verbetering in de benoeming van de deskundigen te mogen verwachten. Spoedig nadat dit schrijven door mij verzonden was, kreeg ik een bezoek van den secretaris, die mij mededeelde, dat hij, naar aanleiding van mijn schrijven, de rechtsgeleerd-geneeskundige commissie der Maatschappij had verzocht spoed te betrachten en dat hij nu een rapport van die commissie had ontvangen. Hij wist echter niet, wat hij met dat rapport moest aanvangen. Het was zóó onbenullig, dat het onmogelijk aan den minister van justitie kon worden verzonden. O.a. had de voorzitter van de commissie zich in zake de gerechtelijke geneeskunde incompetent verklaard en had geen lid der commissie lust het verder te beproeven in orde te maken. Hij verzocht mij *hem*, secretaris, te helpen door een concept voor *zijn* gebruik op te stellen, waarin naar mijn oordeel de wenschen van de gerechtelijk-geneeskundigen waren neergelegd, zooals door mij op de algemeene vergadering te Tilburg was voorgesteld. Dit concept, of liever het daaruit volgende rapport, zou dan moeten dienen om de in genoemd voorloopig verslag opgesomde maatregelen in goede banen te leiden, m.a.w. de benoeming der gerechtelijk-geneeskundigen zou worden herzien; méér was thans niet noodig. Er was haast bij dit rapport, in eenige dagen moest het concept klaar zijn, zoodat ik geen overleg met andere gerechtelijk-geneeskundigen zou kunnen plegen. Daar ik zoo af en toe de voordeelen van het „scripta manent” had leeren inzien, heb ik onmiddellijk na het vertrek van SCHREVE uit mijn woning ons gesprek en zijn woorden opgeteekend en